

ไทยในศตวรรษที่ 21 : ประชากรปัจจัยชี้ขาดในศตวรรษแห่งการแข่งขัน

Thailand in the 21st century: Population is the lifeblood in the century of competitiveness

ชญญ โทธิรัมย์

บทกี่ยว

เมื่อโลกก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 สังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง จากสังคมกสิกรรมสู่ยุคสังคมอุตสาหกรรมที่มีลักษณะขยายตัวทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมากที่สุดประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางการเมืองได้ลดความตึงเครียดอันเกิดจากข้าศึกทางการเมืองได้กลายเป็นคู่แข่งสำคัญเปิดประตูประเทศต่างๆ ให้หันมาแข่งขันทางการค้า แทนการสะสมยุทโธปกรณ์เพื่อสร้างอำนาจทางการเมือง และได้สร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของโลกแบบใหม่ ในศตวรรษที่ 21 นี้ประชากรถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการแข่งขันในโลกศตวรรษสมัยใหม่ทั้งนี้เพราะโลกสมัยใหม่ได้เปลี่ยนฐานการผลิตจากทรัพยากรทางธรรมชาติไปเป็นประชากรแทน ประชากรในฐานะเป็นฐานการผลิต เพราะจะต้องใช้เทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ๆ บรรดาที่มีอยู่ในปัจจุบันกาล เพื่อจัดการให้เกิดมูลค่าสูงสุด ดังนั้นสิ่งแรก ที่ควรริบเร่งคือจะต้องพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีศักยภาพอันเป็นสากลและเป็นคนดีในฐานะเป็นทุนทางสังคมเพื่อยกระดับ ประเทศเราให้อยู่ในระดับสากลได้ นี่คือนโยบายหลักของการแข่งขันของสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ศตวรรษที่ประเทศ กำลังพัฒนาทั้งหลายเช่นประเทศไทยถูกผนวกดึงเข้าสู่เวทีแห่งการแข่งขัน เพื่อช่วงชิงครอบครองทรัพยากร โดยมีความเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจเป็นเดิมพัน

Abstract

Thailand in the 21st century has been changing repeatedly from agricultural to industrial society and technological industries are also expanded tremendously. Since the political crisis is being declined, many countries are competing the weapon producing and developing new economic environments of the world. In the 21st century human resource is the lifeblood of competitiveness. Human resource as producers needs to use high technologies and new scholarly knowledge for their ultimate aims. So young generation's international potentiality and their virtue must be repeatedly developed to be our country's social hope. This is the form of competitiveness in the 21st century: the century in which the developing countries together with Thailand are being added in the circle of competitiveness to occupy the all kinds of resources by having economic mightiness as be the ultimate goal.

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำสำนักวิชาการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทกี่ยว

สังคม
ไม่หยุดนิ่ง จาก
อุตสาหกรรมที่มีคว
ประโยชน์จากอ
ศตวรรษที่ 21
อุตสาหกรรม ลี
ในเชิงธุรกิจการ
ในเวทีแห่งการ
อย่างเป็นทางการ
การบริหารจัดการ
เครื่องมือในกา
อึ่งประชากร
กระบวนการพั
จะชี้ขาดการเป
ของการแลกเปลี่ยน
ซึ่งกล่าวได้ว่า
คุณภาพของป
ทบหวนดูประ
นับว่ามีความ
เป็นศูนย์กลาง
อุดมสมบูรณ์ได้
วัฒนธรรมที่มี
นักลงทุนต่างชา
เป็นข้อได้เปรียบ
หลายประการ เ
ความไร้เสถียร
การศึกษาในฐ
สู่ระดับสากล
มาตรฐานสากล
อย่างสากล ต
ระบบสากล เช่น

บทนำ

สังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง จากสังคมกสิกรรมที่มนุษย์มีความใกล้ชิดกับธรรมชาติมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ธรรมชาติเพื่อใช้ประโยชน์จากธรรมชาติเพื่อความอยู่รอด จวบจนก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ศตวรรษที่มีลักษณะแนวโน้มเป็นสังคมอุตสาหกรรม สังคมที่มีการแข่งขันเพื่อชิงความได้เปรียบในเชิงธุรกิจการค้าสูงปรากฏทั่วในทุกอนุภูมิภาคของโลก ในเวทีแห่งการแข่งขันของโลกปัจจุบันมีปัจจัยอยู่หลายอย่างเป็นตัวแปรชี้ชี้ชัยชนะ ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมในการบริหารจัดการ เงินทุน เทคโนโลยีที่มนุษย์ได้เอามาเป็นเครื่องมือในการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาปรับใช้ชีวิตของตนเองหนึ่งประชากรถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมอย่างแท้จริงในอันที่จะชี้ขาดการแข่งขันในยุคแห่งการเร่งรัดและการทวีคูณของการแลกเปลี่ยนแห่งศตวรรษปัจจุบันอย่างแท้จริง ซึ่งกล่าวได้ว่า การแข่งขันในศตวรรษที่ 21 นี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากรในชาติ ประเด็นนี้หากจะกลับมาทบทวนดูประเทศไทยโดยลักษณะทางภูมิศาสตร์แล้ว นับว่ามีความพร้อมในทำเลที่ตั้งที่มีศักยภาพพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและประตูสู่ภูมิภาคนี้ มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติและมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่มีลักษณะยึดหยุ่นสูงเอื้อต่อการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติ แต่เราไม่สามารถอาศัยจุดแข็งดังกล่าวมาเป็นข้อได้เปรียบเท่าที่ควรเพราะมีเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคหลายประการ เช่น ความด้อยทางด้านเทคโนโลยีวิทยาศาสตร์ ความไร้เสถียรภาพทางการเมืองในอดีต รวมทั้งระบบการศึกษาในฐานะเป็นกระบวนการสร้างคุณภาพของประชากรสู่ระดับสากลที่ควรจะเป็น เมื่อเรายังไม่พร้อมตามมาตรฐานสากลที่กำหนดไว้แต่เราเปิดประเทศสู่การแข่งขันอย่างสากล ตรงนี้จึงทำให้ประเทศเราประสบปัญหาจากระบบสากล เช่นในขณะที่ยื่นบทบาทความอยู่ดี ต้นทุนการ

ของไทยเราถูกประเทศญี่ปุ่นจัดสิทธิบัตรครอบครองเพื่อนำไปสกัดเป็นเวชภัณฑ์ในเชิงการค้าในตลาดโลกต่อไป ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นอันดับต้นๆ คือการปรับฐานคิดที่ยังอ่อนล้าของประชากรให้เข้มแข็งโดยการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งในความเป็นไทย และเรียนรู้ให้เท่าทันสังคมโลกอย่างระมัดระวังควบคู่กับการยกระดับสู่สังคมข้อมูลข่าวสาร (Information Society) เพราะมีขณะนี้แล้ว ประชากร โดยเฉพาะเยาวชนวัยเด็กของเราที่ยังอ่อนความคิดที่จะแยกแยะวิเคราะห์ข้อมูลตามความเป็นจริงตามสถานะที่เป็นจริง (สัจธรรม) ได้ก็จะเป็นฝ่ายรับข้อมูลเรียนรู้ และนำไปสู่การเลียนแบบอย่างไร้ขอบเขต การที่เราจะก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ได้นั้นจะต้องกระทำในหลายมิติ

ลักษณะสังคมเศรษฐกิจในศตวรรษที่ 21

ลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันซึ่งอยู่ในศตวรรษที่ 21 ศตวรรษที่มีการขยายตัวทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมากที่สุด ครั้งหนึ่งเราเคยชื่นชมเครื่องจักรในยุคอุตสาหกรรมที่มาแทนที่แรงงานคนและสัตว์อันเป็นปัจจัยการผลิตในยุคกสิกรรม แต่ดูเหมือนว่าเทคโนโลยีต่างๆ ในยุคอุตสาหกรรมทั้งหลายเหล่านั้นกำลังจะหมดยุคเมื่อโลกก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 การขยายตัวและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดังกล่าวได้มีผลให้สังคมโลกต่างปรับตัวอย่างรีบเร่ง เพื่อกำจัดคงอยู่ในกระแสการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผัน เช่นจากมีสายเป็นไร้สาย จากเฉพาะท้องถิ่นเป็นครอบคลุมมีเครือข่ายทั่วทั้งโลกเหล่านี้เป็นต้น กระแสการเปลี่ยนแปลงนี้มีความเชื่อมโยงรากลึกลงทำลายขนบธรรมเนียม ค่านิยม ความเชื่อดั้งเดิม สังคมโลกกำลังเผชิญหน้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ที่กำลังเป็นไปอย่างต่อเนื่องสู่อวกาศหลายๆ ด้านด้วยกันพร้อมๆ กัน ซึ่งต่างจากเมื่อครั้งในอดีตโลกมีชุมชนขนาดเล็กกระจุกกระจายอยู่ในลักษณะ

ของอาณาจักร อำนาจของเจ้านครหรือจักรวรรดิมีขอบเขตเฉพาะ การดำรงคงอยู่ของอาณาจักรนั้นๆ ขึ้นอยู่กับการปกครอง ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ในส่วนของการเรียนรู้ก็มีลักษณะเฉพาะภายใต้องค์ความรู้ของอาณาจักรนั้นๆ ซึ่งองค์ความรู้เหล่านั้นถ่ายทอดมาในรูปของศาสนาเป็นส่วนใหญ่เพื่อขัดเกลาสมาชิกสังคมเป็นคนดีตามอุดมคติในแต่ละศาสนา การถ่ายทอดเชื่อมโยงองค์ความรู้ระหว่างอาณาจักรนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากมากและเป็นไปอย่างช้าๆ ภายในอาณาจักรใกล้เคียงกันเท่านั้น ดังนั้นในแต่ละอาณาจักรจึงมีลักษณะเฉพาะทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคมซึ่งเรียกรวมๆ ว่าลักษณะเฉพาะทางสังคมนั่นเอง แต่ในปัจจุบันสังคมโลกอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นกุญแจเปิดโลกกว้างใบนี้อำนวยความสะดวก ถ่ายเทข้อมูลวิทยาการต่างๆ จากที่หนึ่งของสุดขอบโลกไปยังอีกที่หนึ่งของโลกใบนี้อยู่ในระยะเวลาอันสั้น โฉมหน้าของโลกในศตวรรษที่ 21 นี้สะท้อนออกมาสู่การปรับตัวภายใต้เงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงของโลกดังนี้กล่าวคือ

1. สภาพแวดล้อมทางการเมือง การเมืองในระดับโลกเริ่มคลี่คลายความตึงเครียดลง เมื่ออุดมการณ์ทางการเมืองที่เคยแบ่งแยกรัฐชาติ ชาติพันธุ์ต่างๆ ตามอุดมการณ์ทางการเมือง ส่งผลให้สังคมโลกลดความหวาดระแวงระหว่างกัน ในศตวรรษที่ 21 นี้กล่าวได้ว่าเป็นชัยชนะของระบบการปกครองแบบเสรีนิยม ความเสรีทางการเมืองนี้เองได้เปิดประตูประเทศต่างๆ ให้ก้าวสู่เศรษฐกิจระบบทุนเสรีนิยมและผลักดันให้ประเทศต่างๆ แข่งขันในธุรกิจการค้าภายใต้กฎกติกาที่เรียกว่าเสรีระดับโลก ไม่เว้นแม้แต่โลกสังคมนิยม เช่นจีนก็ไม่สามารถต้านทานไหลบ่าของระบบการค้าเสรีได้ การเปลี่ยนแปลงการเมืองในระดับโลกเช่นนี้ ทำให้ประเทศต่างๆ เร่งเปิดการค้าเสรีและเจรจาข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) มากขึ้นเพื่อสร้างอำนาจต่อรองในการแข่งขันทั้งในระดับทวีปและพหุภาคี

2. สภาพแวดล้อมเศรษฐกิจระดับโลก สังคมโลกในศตวรรษนี้เปิดกว้างทางการค้า การลงทุน โดยมีลักษณะเป็นเครือข่ายครอบคลุมเป็นไปอย่างเร่งรีบ ชนิดไม่เคยเป็นมาก่อนโดยอาศัยโอกาสที่เปิดกว้างทางการเมือง สภาพแวดล้อมทางธุรกิจของโลกที่เป็นอยู่บีบบังคับให้ธุรกิจขนาดเล็ก หรือธุรกิจภายในชาติได้รับผลกระทบจากระบบเครือข่ายที่มีทุนมากกว่าเชื่อมโยงสาขาไปในท้องถิ่นต่างๆ ไม่เว้นแม้แต่การศึกษาที่ต้องปรับระบบการจัดการศึกษาเพื่อผลิตทรัพยากรมนุษย์สู่ตลาดแรงงานอย่างเท่าทันการพลิกผันของโลก

3. สภาพแวดล้อมทางด้านเทคโนโลยี เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 นี้กล่าวคือ

- เทคโนโลยีด้านอวกาศ
- เทคโนโลยีด้านสารสนเทศ
- เทคโนโลยีด้านชีวพันธุกรรม

เทคโนโลยีเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีระดับสูงซึ่งถ้าหากประเทศใดได้ครอบครอง และพัฒนาเทคโนโลยีดังกล่าวอย่างต่อเนื่องแล้ว ทำให้ได้เปรียบในเชิงธุรกรรมสมัยใหม่ ประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรนั้นจะได้เปรียบเนื่องจากทรัพยากรเป็นฐานการผลิต และคนก็อยู่กับธรรมชาติจึงกล่าวได้ว่าทรัพยากรเป็นฐานของชีวิต แต่ในปัจจุบันฐานการผลิตได้เปลี่ยนไปจากเดิมมากประชากรได้เข้ามามีบทบาทในฐานะเป็นฐานการผลิตเพราะเป็นผู้ประดิษฐ์เทคโนโลยีและนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบธุรกรรมได้ ดังเช่นคนมีมือเปล่าอาจจะจับปลาได้ 1 ตัวต่อหนึ่งวัน แต่คนที่มีเทคโนโลยีและนำเทคโนโลยีไปใช้นั้นอาจจะจับปลาได้มากกว่าหนึ่งลำเรือ จากตัวอย่างนี้ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรมนุษย์กับทรัพยากรทางธรรมชาติ ในศตวรรษที่ 21 นี้คงอาศัยความพร้อมทางด้านทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างเดียวเป็นปัจจัยชี้ขาดในการแข่งขันไม่ได้ จะต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์เป็นประเด็นนำในการพัฒนาประเทศที่มีความพร้อมและพัฒนาประชากรให้มีความ

เชี่ยวชาญดี สามารถแป เครื่องมือใ มาใช้ให้เกิด 4 โลกเชื่อมโ หลากหลาย องค์ความรู้ เรียกได้ว่า การศึกษาไป เพียงอย่าง การเปลี่ยน โครงสร้าง ก่อ วงศ์บุ เทคโนโลยีใ สังคมโดย ความรู้ต่าง ครอบจัดการ ระบบการศึ ให้เหมาะสม จะเกิดการ

1. ก่อ วงศ์บุ
2. ชาติเฉลิม

ธุรกิจระดับโลก

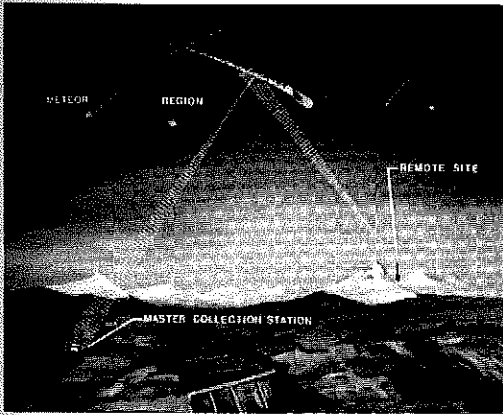
การค้า การลงทุน
เปิดกว้างทาง
โลกที่เป็นอยู่นี้
ในชาติได้รับผล
เชื่อมโยงสาขาไป
ที่ต้องปรับระบบ
สู่ตลาดแรงงาน

เทคโนโลยี

ของเทคโนโลยี
และพัฒนา
ให้ได้เปรียบใน
อุตสาหกรรมด้วย
การเป็นฐาน
ได้กว่าทรัพยากร
ผลิตได้เปลี่ยน
เทคโนโลยีและนำ
มาตรฐานได้
ตัวต่อหนึ่งวัน
นั้นอาจจะจับปลา
ที่มีความสัมพันธ์
ทางธรรมชาติ ใน
ด้านทรัพยากร
การแข่งขันไม่ได้
นำในการพัฒนา
การให้มีความ

เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีอันเป็นนวัตกรรมล่าสุดนั้นจึงจะสามารถแปรข้อมูลที่มีอยู่ในอวกาศอย่างมากมายมาเป็นเครื่องมือในการแข่งขัน และปกป้องทรัพยากรที่มีอยู่มาให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

4. **สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม** เมื่อสังคมโลกเชื่อมโยงสัมพันธ์กันมากขึ้นทำให้ลักษณะความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมเกิดปะทะกันขึ้นองค์ความรู้มีอย่างมากมายเชื่อมโยงถ่ายทอดจากที่ไกลเรียกได้ว่าสังคมโลกเปิดกว้างทางองค์ความรู้ สถาบันการศึกษาไม่ได้เป็นสถาบันที่ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนเพียงอย่างเดียวดังเช่นในอดีตอีกแล้ว ในกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้กำลังเป็นไปอย่างรวดเร็วเกินกว่าที่โครงสร้างทางสังคมจะปรับตัวได้ทันตามที่ศาสตราจารย์ เกอ วังคังปยูสิน กล่าวไว้ว่า ' การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีเป็นดังเข็มวินาทีส่วนการปรับตัวของโครงสร้างสังคมโดยเฉพาะการปรับตัวที่จะเรียนรู้เพื่อจัดการองค์ความรู้ต่างๆ นั้นเป็นดังเข็มชั่วโมง ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรจัดการเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่อยู่ในอวกาศให้เข้าสู่ระบบการศึกษาภายใต้การควบคุม และกำหนดทิศทางให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่เป็นจริง มิฉะนั้นแล้ว จะเกิดการบริโภคข้อมูลที่แปลกปลอม

ความสำคัญของประชากรในสังคมเศรษฐกิจสมัยใหม่

จากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมตามที่กล่าวมานั้น นับแต่นี้ไปการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งอันเนื่องจากปัญหากำลังคนโดยเฉพาะการขาดแคลนกำลังคนที่มีฝีมือระดับกลางและระดับสูงเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี บัณฑิตทรัพยากรมนุษย์จึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในยุคโลกาภิวัตน์แห่งการแข่งขัน ทั้งนี้เพราะขีดความสามารถของมนุษย์ยุคใหม่คือ ทรัพยากรความรู้ที่มีใช้เพียงแต่ความรู้เพื่อความรู้เท่านั้นแต่ยังต้องเป็นความรู้ในเชิงประยุกต์ที่สามารถสั่งสมเป็นทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านขั้นสูงในแต่ละสาขา ซึ่งสัมพันธ์สอดคล้องไปกับการพัฒนาอุตสาหกรรม เฉพาะแต่ละด้านของประเทศ นอกจากทรัพยากรความรู้แล้ว มนุษย์ยุคใหม่ควรจะต้องมีความสามารถในเชิงริเริ่มสร้างสรรค์ รวมทั้งการมีมาตรฐานทางจริยธรรมในการทำงานด้วยองค์ประกอบเหล่านี้ประกอบกันเป็นปัจจัยที่ก้าวหน้า ที่แตกต่างไปจากปัจจัยพื้นฐานดั้งเดิม อันได้แก่ แรงงานไร้ทักษะ การพัฒนาที่สำคัญจากการมุ่งเน้นความเจริญเติบโตและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศมาเป็นการพัฒนาคนมากขึ้น²

ประชากรคือฐานการผลิตสมัยใหม่

สังคมโลกในศตวรรษนี้ได้ถูกขับเคลื่อนตามสภาพแวดล้อมในระดับโลกมากมาย เราจำเป็นต้องยกระดับประชากรของเราให้ได้มาตรฐานสากล เพราะโลกของธุรกิจปัจจุบันที่สังคมเราเข้าไปเกี่ยวข้องทั้งในบ้านเราหรือย้ายฐานการผลิตไปต่างประเทศ สิ่งแรกที่รีบเร่งพัฒนาคนรุ่นใหม่ คือ ศักยภาพที่เป็นสากล (Global

¹ เกอ วังคังปยูสิน. จดหมายข่าว ประชากร (ฉบับที่ 64 กรกฎาคม-กันยายน 2545) กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 2
² ซาติเดลิม วรัชชาญ. การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2545. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2545. หน้า 63.

Competency) ข้อนี้การที่ประเทศเราเปิดประตูทางการค้า มีกระแสการไหลเวียนของการลงทุนมายังประเทศเรากำลังคนรุ่นใหม่จะต้องพัฒนาให้มีความพร้อมระดับสากลในเรื่องการใช้ภาษาที่เป็นสากล ในที่นี้หมายถึงภาษาอังกฤษ การมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในขณะที่เยาวชนควรมีความรู้สังคมเราสังคมเขาเพื่อสามารถปรับปรับให้เหมาะสมกับสภาพสังคมเรา ถือได้ว่ากำลังคนของประเทศเราเป็นจุดอ่อนจากอดีตที่ผ่านมา เนื่องจากระบบการศึกษาที่จัดอยู่ในปัจจุบันเป็นระบบที่เป็นไปตามแนวนโยบายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 นั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นระบบที่กำหนดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของสภาพเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมในช่วงเวลาของการร่างแผนการศึกษาผ่านเกณฑ์ที่ควรระวังแล้ว แต่ในปัจจุบันความเป็นจริงของสภาพสังคมและเศรษฐกิจมีการพลวัตจากภายนอกสูงในรูปของการไหลล่าทางแรงงาน ด้วยการย้ายฐานการผลิตไปยังแหล่งต่างๆ สภาพแวดล้อมของสังคมโลกที่กลายพันธุ์เช่นนี้ ระบบการศึกษาที่มีอยู่นั้นจึงไม่เอื้อต่อการพัฒนาประชากรของประเทศให้สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่ผันผวนไปอย่างรวดเร็ว ตลอดจนไม่สามารถพัฒนากำลังคนให้สามารถนำการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมได้ หากเรายอมรับว่าการศึกษาคือกระบวนการหนึ่งที่เกิดขึ้นที่คนสุดท้ายสุดตลาดแรงงาน เราก็ควรถามต่อไปว่า ณ ปัจจุบันตลาดมีความต้องการและไม่ต้องการอะไร เมื่อเป็นเช่นนี้มีความจำเป็นที่ระบบการศึกษาจะต้องมีการปรับจุดมุ่งหมายและแนวทางการจัดการศึกษาเสียใหม่ เพื่อจุดยืนแห่งการแข่งขันในเวทีแห่งโลก แห่งยุคศตวรรษปัจจุบัน

หากศึกษาแนวปฏิรูปการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้ได้ระบบที่พึงประสงค์ท่ามกลางความตึงตันในอดีต สู่ทางออกทศวรรษแห่งการแข่งขันของสังคมโลก เราจะต้องมองภาพแห่งการแข่งขันดังกล่าวด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสื่อสารตามที่นำเสนอไปแล้วข้างต้น หรือ

อาจจะกล่าวว่าเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐานอันมั่นคงประกันการแข่งขันได้ ซึ่งจะต้องวัดที่ประชากรในฐานะเป็นปัจจัยชี้ขาด ท่ามกลางสภาพแวดล้อมของสังคมแห่งยุคสมัยปัจจุบัน

การศึกษาในฐานะเป็นเครื่องมือของการพัฒนา หากเราไม่สามารถยกระดับการศึกษาของเราให้อยู่ในระดับโลกได้ แล้วเราจะดำรงคงอยู่ในสังคมโลกปัจจุบันอย่างไร เราจึงเลือกระบบการศึกษาที่พึงประสงค์มาเป็นอุปกรณ์สร้างฐานแห่งความคิด และองค์ความรู้ในรูปแบบของพลังแห่งปัญญาของประชากร เพื่อสนองต่อความต้องการในการพัฒนาประเทศ อันเป็นกระบวนการนำเพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้าน โดยมีเป้าหมายหลักดังนี้

1. พลังของปัญญา ในประเด็นนี้หมายถึงปัญญาอันประกอบด้วยคุณธรรม และสมรรถภาพพื้นฐาน โดยมุ่งสร้างและฝึกคนให้เป็นผู้มีปัญญา ซึ่งเป็นความรู้ที่ประกอบด้วยเหตุผล มีพลังปัญญาถ่วงถ่วงแยกแยะผิดชอบชั่วดี สิ่งไม่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ อันเป็นความจำเป็นเบื้องต้นสำหรับฐานอันมั่นคงของประชากรด้านคุณธรรมในการพัฒนาตนเอง การดำรงชีวิตและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม เป็นความจำเป็นในการพัฒนาประชากรให้มีพลังในการคิดวิเคราะห์และแก้ไขความขัดแย้งต่างๆ โดยสันติวิธี³ กล่าวได้ว่าศาสน

³ พนม พงษ์ไพบูลย์. การศึกษาวิจัยระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ, กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2533 : หน้า 10

เป็นต้นทุนเผ
มีมูลค่าเพิ่ม
บูรกรรมสมัย
แล้วเป็นการ
เป็นตัวเสริม
ค่านิยม กฎ
และพฤติกรรม
ด้านบวกใน
การลงทุน การ
นานาชาติ กร
และจัดการกั
ดึงดูดในแง่
เข้าประเทศมี
สังคมอยู่แล้ว
ทางเศรษฐกิจ
ไม่ใช่ติกรอบ
แต่ควรขยาย
เนื่องจากเศรษฐกิจ
ที่มุ่งผลตอบ
มิติทางสังคม

กล
เรียกว่า สหวิ
และมนุษย์ศ
ประชากรให้มี
ที่สะอาดเพื่อ
ต่างๆ การผลิต
นั้น สังคมค
ผลิตบัณฑิต
ไม่พ้นวิชาใน
ไม่สามารถส
แม้เราจะสร้าง

⁴ นันทา วิทวุฒิ

ประชากรเป็นพื้นฐาน
ของชีวิตที่ประชากร
ทุกแวดลอมของ

ของการพัฒนา
ทำให้อยู่ในระดับ
ปัจจุบันอย่างไร
จึงเป็นอุปสรรค
ในรูปแบบของ
ของต่อความ
กระบวนการนำ
ได้เป้าหมายหลัก

ที่นี้หมายถึง
และสมรรถภาพ
มีปัญหา ซึ่งเป็น
ปัญหาการมอง
และไม่ควรกระทำ
อันมั่นคงของ
ของการดำรงชีวิต
เป็นความจำเป็น
ที่วิเคราะห์และ
กล่าวได้ว่าศาสนา
ที่ราชอาณาจักร,

เป็นต้นทุนแห่งทางเศรษฐกิจ เพราะเป็นตัวแปรให้ประชากร
มีมูลค่าเพิ่ม เพราะหากพิจารณาในแง่ของการแข่งขันทาง
ทุนการสมัยใหม่แล้ว คุณธรรม จริยธรรมโดยเนื้อแท้
แล้วเป็นการเพิ่มมูลค่าในตัวของประชากร มูลค่าอันนี้
เป็นตัวเสริมทุนทางสังคมอันเป็นพื้นฐานทางความคิด
ค่านิยม กฎหมายอันเป็นภาพรวมของรูปแบบวิถีชีวิต
และพฤติกรรมรวมของสังคม ปัจจัยเหล่านี้ล้วนแต่เป็นผล
ด้านบวกในธุรกิจภาคบริการเช่นสร้างบรรยากาศที่ดีใน
การลงทุน การท่องเที่ยวและสร้างความน่าเชื่อถือในระดับ
นานาชาติ กรณีศึกษาเช่นประเทศนิวซีแลนด์ที่มีการดูแล
และจัดการกับธรรมชาติไว้เป็นอย่างดี จนกลายเป็นแหล่ง
ดึงดูดในแง่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจนสามารถทำรายได้
เข้าประเทศมิใช่น้อย ในส่วนของประเทศไทยมีทุนทาง
สังคมอยู่แล้วประเด็นนี้เราจะจัดการให้เกิดพลังสร้างสรรค์
ทางเศรษฐกิจสังคมอย่างไร ดังนั้นการยกระดับประชากร
ไม่ใช่การรอบประชากรเพียงทรัพยากรมนุษย์เท่านั้น
แต่ควรขยายวงถึงจิตวิญญาณและทุนแห่งอีกด้วย ทั้งนี้
เนื่องจากเศรษฐกิจเป็นภาพซ้อนในหลายมิติด้วยกันแทน
ที่มุ่งผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเป็นด้านหลักแต่มองข้าม
มิติทางสังคม

กล่าวอีกนัยหนึ่งระบบการศึกษาดังกล่าว
เรียกว่า สหวิทยา เนื่องจากรวมวิชาในหมวดสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์ โดยลักษณะวิชาแล้วเป็นการเตรียม
ประชากรให้มีความรู้เชิงคุณค่า ซึ่งเปรียบได้กับภาษา
ที่สะอาดเพื่อรองรับโภชนาหารที่เปรียบเหมือนวิทยาการ
ต่างๆ การผลิตบัณฑิตเพื่อออกไปเป็นทรัพยากรบุคคล
นั้น สังคมคาดหวังอยู่ที่สถาบันอุดมศึกษาแต่กระบวนการ
ผลิตบัณฑิตนั้นโดยเนื้อแท้แล้วต้องดูที่เนื้อหาวิชา ซึ่งหนี
ไม่พ้นวิชาในหมวดสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ถ้าเรา
ไม่สามารถสร้างคนให้มีลักษณะเป็นบัณฑิตที่มีคุณค่า
แม้เราจะสร้างเครื่องมือวิทยาการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ

เพียงใดก็คงไม่เกิดประโยชน์ แล้วเกิดประเด็นว่าความ
เป็นบัณฑิตอยู่ที่ไหน ก็อยู่ที่คุณสมบัตินในตัวคน เพราะ
คุณสมบัตินในตัวคนที่จะเปลี่ยนให้มีคุณค่าคือจากคนเปล่าๆ
ที่มีลักษณะเป็นคนดิบ ยังไม่พร้อมจะสร้างสรรค์ให้เกิด
คุณประโยชน์ มาเป็นคนที่มีคุณสมบัตินที่เป็นบัณฑิต
(ความเป็นผู้มีปัญญา) ที่จะให้เขาพัฒนาประเทศชาติ
ในยุคปัจจุบัน ท่ามกลางสภาพแวดล้อมของการแข่งขันนี้
เป็นผลมาจากการพัฒนาในอดีต ซึ่งบัดนี้ยอมรับกันแล้ว
ว่าเป็นการพัฒนาไม่ถูกต้อง เพราะไปเน้นแต่ความมุ่งหมาย
ทางเศรษฐกิจ มุ่งความเจริญพร้อมทั้งทางด้านวัตถุจน
เกินไป แม้แต่กระบวนการพัฒนาบัณฑิตถูกมองว่าเป็น
หนึ่งในทรัพยากรซึ่งจะต้องถูกแปรค้ำยภาพที่มีอยู่ (ใน
ฐานะเป็นทรัพยากร) ให้ได้มูลค่าเพิ่ม นั่นหมายถึงการ
ขยายตัวทางเศรษฐกิจด้วยทุนทางสังคมล้วนแต่ส่งผลให้
เศรษฐกิจขยายตัว

เมื่อเศรษฐกิจดีส่งผลให้สังคมไม่มีปัญหา
(ปัญหาน้อย) แนวคิดนี้จุดประกายการพัฒนาทางสังคม
เศรษฐกิจเป็นด้านหลัก มากกว่าการใช้วัฒนธรรมในฐานะ
เป็นเครื่องมือพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์ ซึ่งสะท้อน
ให้เห็นกระบวนการครอบงำทางวัฒนธรรม การไล่ล่าทาง
เศรษฐกิจที่กำลังเป็นอยู่ในยุคการแข่งขันทางเศรษฐกิจนี้
ตรงนี้หากดูที่ประเทศไทยแล้ว ขึ้นอยู่กับความมั่นคงของ
ฐานประชากร และกระบวนการพัฒนาประชากร จึงเป็น
หลักประกันในจุดยืนที่ถาวรในกระแสการไล่ล่าของ
กระบวนการโลกาภิวัตน์แห่งศตวรรษที่ 21 นี้

จากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคนนั้น สามารถ
นำเสนอเป็นกรอบความคิดที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา
วิชาในฐานะเป็นเครื่องมือพัฒนาคนอย่างบูรณาการทั้งจิต
วิญญาณ (ระดับบุคคล) สะท้อนสู่ชุมชน ประเทศ และ
สังคมโลกอันเป็นสาระสำคัญในรูปของทฤษฎีเกี่ยวกับ
การศึกษา ' ดังนี้

¹ นันท วิฑูมิศักดิ์. ความมีอิสระในการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์, กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, 2544 : หน้า 165

แนวคิดเชิงทฤษฎี	เนื้อหาสาระ	เป้าหมายสำคัญ
แนวคิดเชิงจิตนิยม	คุณลักษณะความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์	คุณค่าภายในจิตใจมีมาตรฐานทางจริยธรรม
แนวคิดสู่โลกกว้าง	การศึกษาคือชีวิต มุ่งพัฒนาความเป็นมนุษย์ สร้างสังคมแห่งปัญญา สังคมแห่งการเรียนรู้ รู้เท่าทันวิทยาการของโลก	คนมีความสุขชุมชนเข้มแข็ง สิ่งแวดล้อมยั่งยืน
แนวคิดเพื่อเพิ่มทักษะ	ปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางปัญญาด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปฏิรูปหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนแบบใหม่	สอนทั้งเนื้อหาและกระบวนการคิด คิดเป็นทำเป็น เน้นทักษะ

จากทฤษฎีที่ได้เสนอแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาประชากรสมัยปัจจุบัน เริ่มต้นด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเองจากสิ่งแวดล้อมที่ดี มีกัลยาณมิตรคอยชี้แนะ และเป็นแบบอย่างที่ดี ตลอดจนการเรียนจากสถานศึกษาที่มีการปฏิรูปอย่างเหมาะสม และสถาบันศาสนาเข้ามาขัดเกลาให้ผู้เรียนมีความสุข มีความเป็นอิสระ ที่สำคัญความเป็นมนุษย์ได้รับการพัฒนา ไม่ถูกทำลาย ภาระของการศึกษาดังกล่าว เป็นภาระหลักของวิชาศึกษาทั่วไปในฐานะเป็นวิชาสำหรับพัฒนามนุษย์ จนกระทั่งเป็นบัณฑิตแต่ทั้งนี้หันไปดูแลเครื่องมือที่จะให้บัณฑิตนำไปใช้ในรูปของวิชาชีพเฉพาะ

2. ความรู้และทักษะสำหรับการประกอบอาชีพ การศึกษาประเภทนี้มุ่งพัฒนาคนในฐานะทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเพิ่มผลผลิต โดยมุ่งเศรษฐกิจเป็นใหญ่ เพราะในยุคแห่งการแข่งขันของศตวรรษนี้เราต้องเตรียมคนไทยให้พร้อมรับความก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ เพราะประเทศไทยถูกกดดันจากสภาพแวดล้อมของโลกที่เกิดขึ้นตลอดเวลา การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่คนไทยเป็นสิ่งจำเป็น

ที่สุด การที่จะพัฒนาคนหรือสร้างมูลค่าเพิ่มคือการพัฒนาประชากรให้สามารถเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ และสามารถเลือกรับความรู้ใหม่ๆ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงต่างๆ จากภายนอกได้อย่างเหมาะสม⁵ การศึกษาประเภทนี้มุ่งพัฒนาประชากรให้มีทักษะพื้นฐานสำหรับประกอบอาชีพในเชิงแข่งขัน อันได้แก่ ความสามารถด้านภาษา คำอ่าน การอ่าน การสื่อสาร เทคนิคการจัดการ เป็นต้น ซึ่งจะต้องฝึกฝนทักษะความชำนาญพิเศษ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่ต้องใช้เทคโนโลยีสูงและช่วยเสริมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการเกษตรในระบบเศรษฐกิจภาคดั้งเดิม ซึ่งช่วยให้คนสามารถพึ่งตนเองได้ ทั้งภาคเศรษฐกิจอุตสาหกรรมสมัยใหม่ และภาคเกษตรกรรม ระบบการศึกษาที่เสนอไปแล้วนั้นนับว่าสร้างความสมดุลระหว่างวิทยาการที่ทันสมัยในกระแสศตวรรษในสังคมโลกและสอดคล้องกับสภาพสังคมไทย ซึ่งหากจะกล่าวโดยสรุปถึงในส่วนของระบบการศึกษา จะต้องสร้างผู้ที่จะจบการศึกษามีสมรรถภาพในเรื่อง

⁵ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. การศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยในสองทศวรรษหน้า. กรุงเทพฯ : 2540 . บทนำสรุปสาระสำคัญ

สังคมและเข้า

เนื้อ

ความรู้ที่ไร้พรม
มีพอๆ กับศัก
ผลให้ผู้ที่มีความ
แนวโน้มที่จะมี
หลักในการผลิต
การบริการ

กระบวนการ

การ

ทัศนใหม่ ประ
วัฒนธรรมอุต
ทรัพยากรมา
กระบวนการที่
ของภูมิธรรม ภู
มีพัฒนาการที่
ความรู้และทักษะ
กันอย่างต่อเนื่อง

1.

โอกาสให้บุคคล
รู้ทันสภาพสังคม
ชนบทแบบประ
สองระบบเศรษฐ

⁶ เกื้อ วงศ์บุญสิ
⁷ พนม พงษ์ไพ
2533: หน้า 38

ที่สำคัญ
ใจที่มีมาตรฐาน
ชนเข้มแข็ง
เป็น
และกระบวนการ
เป็นทำเป็น เน้น

นั้นคือการพัฒนา
และสามารถ
เปลี่ยนแปลงต่างๆ
ประเภทที่มุ่ง
ประกอบอาชีพ
ภาษา จำนวน
ในด้าน ซึ่งจะต้อง
พัฒนาเศรษฐกิจ
ความรู้เกี่ยวกับ
ภาคดั้งเดิม
ภาคเศรษฐกิจ
กรรม ระบบ
สมดุลระหว่าง
สังคมโลกและ
กล่าวโดยสรุปถึง
ที่จะจบการศึกษา

1. การใช้คอมพิวเตอร์
2. การใช้ภาษาต่างประเทศ
3. แนววิธีที่ทราบการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเข้าใจในเรื่องชนชาติ
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. แนวทางการบริหารกิจการของตัวเอง⁶

เนื่องจากสังคมโลกในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งความรู้ที่ไร้พรมแดน ทำให้ศักยภาพที่จะประสบความสำเร็จมีพอๆ กับศักยภาพที่จะล้มเหลว แนวโน้มข้างต้นจะเป็นผลให้ผู้ที่มีความรู้ทางเทคโนโลยีเป็นผู้มีบทบาทเด่นและแนวโน้มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงจากที่เคยใช้แรงงานเป็นฐานหลักในการผลิตการใช้เทคโนโลยีการอุตสาหกรรมและการบริการ

กระบวนการศึกษาในการยกระดับประชากร

การจัดการศึกษาเป็นการสรรค์สร้างกระบวนการศึกษาใหม่ ประเด็นข้อนี้เราจะต้องเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมอุตสาหกรรมนิยม ที่ดีค่ามนุษย์เป็นเพียงทรัพยากรมาสู่การพัฒนาตนเองในฐานะเป็นมนุษย์กระบวนการศึกษาใหม่เป็นกระบวนการพัฒนาก้าวสู่เสรีภาพของภูมิธรรม ภูมิปัญญา ควรมีการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่สมดุล ทั้งคุณลักษณะความเป็นมนุษย์ ความรู้และทักษะการประกอบอาชีพ โดยประสานเชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. **ความกว้างขวางและเป็นธรรม** คือเปิดโอกาสให้บุคคลในชาติได้รับการศึกษาตลอดชีวิตและรู้ทันสภาพสังคมไทยที่มีสองสังคม สองวัฒนธรรม (สังคมชนบทแบบประเพณี กับสังคมเมืองแบบวัตถุนิยม) และสองระบบเศรษฐกิจ

2. **ความสมดุล** คือการจัดการศึกษาให้มีความสมดุลระหว่างปัญญา คุณธรรมและวิทยาการสมัยใหม่ รวมทั้งความรู้สมัยใหม่ วัฒนธรรมภายนอก ความรู้อันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. **ความสอดคล้อง** คือให้สอดคล้องกับวิถีชุมชนนั้นๆ ว่ามีสภาพเศรษฐกิจสังคมแบบใด โดยไม่ฝืนและขัดต่อวิถีชีวิตประจำวัน

4. **ความหลากหลาย** คือให้มีเนื้อหาที่มีความหลากหลายที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามถนัด สามารถรู้จักตนเอง รู้จักชุมชน เพื่อให้ก้าวหน้าในทิศทางที่พึงประสงค์ได้⁷

จากข้อเสนอสี่ประเด็นข้างต้นนั้นเป็นกระบวนการศึกษาใหม่ที่จะนำไปยกระดับประเทศไทย ไปสู่การผลิตที่ใช้แรงงาน ที่เน้นทักษะรวมทั้งก้าวสู่การผลิตที่ใช้เทคโนโลยีในที่สุดเน้นการวิจัยและพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าเพื่อทันการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันซึ่งจะต้องใช้เวลานานนับสิบปีทั้งนี้เพราะแรงงานของไทยในปัจจุบันมักจะเป็นผู้ที่จบการศึกษาจากภาคบังคับในระดับประถม (ป. 4-6) ตามลำดับซึ่งตรงนี้ต้องรอภาคบังคับมัธยมต้น (ม.3) หรือมัธยมปลายในอนาคต (ม.6) เมื่อถึงตรงนั้นตลาดแรงงานในสังคมโลกคงไปไกล ตรงนี้ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ของไทยที่จะต้องผลักดันนโยบายการศึกษาให้ทันการพลิกผันของโลกและโลกแห่งความเป็นจริงของสังคมอุตสาหกรรมบริการ (แรงงานทักษะฝีมือ) ด้วยซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาประเทศ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจุบันแหล่งเรียนรู้กว้างไกล ภาพของประชากรควรเป็นทั้ง คนเก่ง คนดี และสามารถครองตนอย่างมีความสุขท่ามกลางสังคมไทยและสังคมโลกปัจจุบันได้ ซึ่งฐานดั้งเดิมสังคมเราคือสังคมแห่งความเอื้ออาทร สังคมที่มีจินตนาการ

⁶ เกื้อ วงศ์บุญสิน. จดหมายข่าว ประชากร (ฉบับที่ 64 กรกฎาคม-ธันวาคม 2545) กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 2
⁷ พนม พงษ์ไพบูลย์. การศึกษาวิจัยการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยปกป้องราชอาณาจักร, 2533: หน้า 38.

ทางคุณค่าความดีสูง เหตุที่กล่าวเช่นนี้เพื่อให้การยกระดับประเทศไทยสู่ระดับสากลโดยไม่ทิ้งฐานคิดแห่งความเป็นไทยด้วย มิฉะนั้นแล้วความแปลกแยกเชิงความคิดจะทวีความรุนแรงมากขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มคนที่เรียกว่าคนรุ่นใหม่ จากแนวคิดดังกล่าวนำไปสู่การยกระดับประชากรในสามลักษณะกล่าวคือ

ลักษณะความดี

- ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพดี ทั้งจิตใจและพฤติกรรม
- มีวินัยต่อตนเองและสังคม
- ควบคุมตนเองได้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
- พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

ลักษณะความเก่ง

- รู้สังคมไทย สากล
- ความสามารถเฉพาะทาง คิดสร้างสรรค์
- ทันสมัย ทันเหตุการณ์ทันโลก ทันเทคโนโลยี
- เรียนรู้ด้วยตนเอง

ลักษณะความสุข

- ร่างกายแข็งแรง ไร้เจ็บแสบใส
- จิตใจเข้มแข็ง
- มีความสุขในการเรียนรู้และการทำงาน

จะเห็นได้ว่ากระบวนการจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นการพัฒนาคุณภาพคนไทย⁸ แต่ที่สำคัญอยู่ที่หากว่าคาดหวังให้การศึกษากำหนดทิศทางที่เป็นสื่อพัฒนาประชากรอย่างแท้จริง เราต้องปลดตัวเองให้อิสระจากวัฒนธรรมการลอกเลียนอารยธรรมตะวันตก ซึ่งทรงพลังผูกพันยิ่งทางเทคโนโลยี แต่ทว่าต้องอยู่ในสภาวะสมดุลหยุดลง

ชะงักงันในวิวัฒนาการทางจิตสำนึกรับรู้และเรียนรู้ หรืออีกนัยหนึ่งชะงักงันในความก้าวหน้าทางการเรียนรู้และภูมิปัญญาดังกล่าว สำหรับในกรณีหลังหมายถึงความรู้ในฐานะเป็นอิสระภาพ หรือการปลดปล่อยให้พ้นกระแสอำนาจอิทธิพลที่เป็นอยู่ กล่าวคือเป็นการปรับกระบวนการทัศน์เพื่อการแสวงหาความรู้ มิใช่เพียงเพื่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ท่วมกลางการบ้านทอนทำลายเพื่อนมนุษย์และธรรมชาติดังเช่นที่กำลังเป็นอยู่ในนามของเศรษฐกิจตลาดเสรี⁹ การศึกษาเป็นเรื่องใหญ่ หากจัดการไม่ถูกแล้วจะทำให้ผู้เรียนเกิดมิจลิมคติ ส่งผลให้การพัฒนาไม่สมบูรณ์ เพราะการศึกษาจะทำหน้าที่ในการพัฒนาคนให้พร้อมแก้ปัญหา และร่วมสร้างสรรค์พัฒนาสังคม การศึกษาจะต้องจับหลักของตนเองให้ได้ พร้อมกับศึกษาผู้อื่น (สังคมอื่น) อย่างรู้เท่าทัน เพื่อให้สามารถโยงขึ้นมาสู่การคิดวางแผนสำหรับอนาคต อย่างได้ผลดีเพื่อให้เราอยู่ได้ในยุคแห่งการแข่งขันแห่งศตวรรษปัจจุบัน

สรุปได้ว่า การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการเตรียมประชากรให้พร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อที่จะดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข การศึกษาคือสร้างพลังปัญญาแก่ประชากร เพื่อพร้อมรับมือกับปัญหาต่างๆ ทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ดังนั้นการศึกษาจึงถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับพัฒนาประชากร เพื่อเตรียมความพร้อมในยุคศตวรรษปัจจุบัน แต่ทั้งนี้การศึกษาจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณค่าที่แท้จริงในความเป็นมนุษย์ ในฐานะเป็นหลักความคิดเชิงคุณภาพ เราจะต้องเข้าใจมนุษยชาติในฐานะเป็นหน่วยอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงควรประสานความรู้ อิศรภาพ คุณค่าทางศาสนาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในญาณวิทยาใหม่ มิฉะนั้นแล้วเราไม่อาจสร้างสังคมที่ลึกซึ้ง¹⁰ และอุดมสมบูรณ์ด้วย

⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ปฏิรูปการศึกษาผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : 2543. หน้า 13,15.
⁹ เสน่ห์ จามริก. ฐานความคิดทางเลือกใหม่ของสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิวัฒนาการ, 2541 : หน้า 99.
¹⁰ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). ทางสายอิสระภาพของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, 2541 : หน้า 37.

รายได้มวลรวม
 การพัฒนาที่ยั่งยืน
 ที่หลากหลาย
 เกื้อ วงศ์บุญสิน
 จุฬาลงกรณ์
 ชาติเฉลิม วรชัย
 2545
 นันทา วิทวุฒิก
 สหธรรม
 พนม พงษ์ไพฑู
 ราชอ
 พระธรรมปิฎก
 สำนักงานคณะ
 บทนำ
 เสน่ห์ จามริก.

รายได้มวลรวมทางเศรษฐกิจ และคุณค่าสร้างสรรค์ในการพัฒนา
การพัฒนายิ่งในยุคแห่งการแข่งขันในโลกแห่งการเรียนรู้
ที่หลากหลาย โลกแห่งการสื่อสารในปัจจุบันนี้ ประชากร

จึงถือว่าเป็นฐานที่สำคัญในการพัฒนา และเป็นปัจจัย
ชี้ขาดในโลกปัจจุบันอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

เกื้อ วงศ์บุญสิน. **จดหมายข่าว ประชากร** (ฉบับที่ 64 กรกฎาคม-ธันวาคม 2545) กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาติเฉลิม วรชัยชาญ. **การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2545**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2545 : 63.

นันทา วิฑูฒิกักดี. **ความมีอิสระในการเรียนรู้สู่ศูนย์การเรียนรู้. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ :
สหธรรมิก, 2544 : 165.

พนม พงษ์ไพบูลย์. **การศึกษาวิจัยระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ**. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร, 2533 : 10.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). **ทางสายอิสราภาพของการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, 2541 : 37.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **การศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยในสองทศวรรษหน้า**. กรุงเทพฯ : 2540.
บทนำสรุปสาระสำคัญ.

..... **การปฏิรูปการศึกษาผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2543 : 13,15.

เสน่ห์ จามริก. **ฐานความคิดทางเลือกใหม่ของสังคม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิดิทัศน์, 2541 : 99.